

Briuselis, 2019 12 17
COM(2019) 627 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Europos struktūrinių ir investicijų fondų įgyvendinimo 2019 m. strateginė ataskaita

IVADAS.....	2
1. SUDĖTINGOS IR GREITAI BESIKEIČIANČIOS APLINKYBĖS	3
2. REALIOS INVESTICIJOS Į PAŽANGŲ, TVARŲ IR INTEGRACINĮ AUGIMĄ	3
2.1. Bendra pažanga.....	3
2.2. Moksliniai tyrimai, technologinė plėtra ir inovacijos, informacinės ir ryšių technologijos (IRT) ir MVĮ konkurencingumas	5
2.3. Mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika, klimato kaita, aplinka, transportas ir energetika.....	5
2.4. Užimtumas, socialinė įtrauktis, sveikatos priežiūra ir švietimas	6
3. PAGRINDINIŲ 2014–2020 M. REFORMŲ POVEIKIS	7
3.1. ESI fondų įnašas į Europos semestrą.....	7
3.2. Išankstinės finansavimo sąlygos. <i>Ex ante</i> sąlygos.....	8
3.3. „N+3“ įsipareigojimų panaikinimo taisyklė	8
3.4. Veiklos peržiūros planas.....	8
3.5. Parama integruotam teritoriniam vystymuisi	9
3.5.1. <i>Integruotos investicijos miestuose</i>	9
3.5.2. <i>Teritorinių priemonių įgyvendinimas</i>	9
3.5.3. <i>Teritorinis bendradarbiavimas</i>	10
4. GERESNIS PROGRAMŲ VALDYMAS.....	10
4.1. Institucijų ir paramos gavėjų gebėjimai.....	10
4.2. Tvarkos paprastinimas paramos gavėjams	11
4.3. Partnerių vaidmuo įgyvendinant programas.....	11
4.4. Horizontaliųjų principų ir politikos tikslų įgyvendinimas.....	12
4.5. Geresnis papildomumas – didesnis poveikis	12
4.6. ESI fondų vertinimo apibendrinimas.....	13
4.7. Informavimas apie ESI fondus	13
IŠVADA.....	14

IVADAS

Europos struktūrinių ir investicijų fondų¹ (toliau – ESI fondų) pagrindinis tikslas yra skatinti tvarią socialinę ir ekonominę konvergenciją, didinti atsparumą ir teritorinę sanglaudą. ESI fondų investicijos į ES prioritetines sritis, kuriose Komisija ir valstybės narės taiko pasidalijamojo valdymo metodą, sudaro investicijų kritinę masę². Šiomis investicijomis remiant darbo vietų kūrimą, ekonomikos augimą ir investicijas, stiprinant bendrąją rinką, energetikos sąjungą ir ekonomikos valdymą tenkinami realiosios ekonomikos poreikiai.

Ši antroji strateginė ataskaita³ grindžiama valstybių narių 2014–2020 m. ESI fondų programų įgyvendinimo ir pažangos iki 2018 m. pabaigos⁴ ataskaitomis. Iki to laiko įsipareigota skirti 72 proc. turimų ESI fondų lėšų⁵. Finansavimą gavę projektai daro vis didesnę poveikį pagrindinėse politikos srityse, pavyzdžiui:

- remiama daugiau kaip 1,6 mln. įmonių, įskaitant ūkius;
- remiamose įmonėse rengiamasi sukurti 300 000 naujų darbo vietų;
- 26 mln. žmonių suteikta pagalba mokymo, švietimo ar darbo paieškos srityje;
- 8,3 mln. namų ūkių turės prieigą prie geresnio plačiajuosčio ryšio;
- tiesiama arba rekonstruojama daugiau kaip 3 900 km geležinkelio linijų;
- 60 mln. žmonių gauna naudos iš sveikatos priežiūros sektoriuje vykdomų projektų.

Šioje ataskaitoje ir ESI fondų atvirųjų duomenų platformoje išsamiai apžvelgiama visose teminėse srityse padaryta pažanga⁶.

Vykdamą dabartinę politiką ir išnaudojant lanksčios jos sistemos privalumus ESI fondų lėšomis galima itin prisidėti sprendžiant naujus ir besiformuojančius uždavinius. Daugumoje finansuojamų sričių jau siekiama JT darnaus vystymosi tikslų ir vykdomi prisitaikymo prie klimato kaitos bei rizikos mažinimo veiksmai, ir šiuos tikslus prireikus gali dar labiau padėti pasiekti ESI fondų programos.

¹ Europos struktūriniai ir investicijų fondai – Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), Europos socialinis fondas (ESF), Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF).

² 2018 m. ESI fondams skirtas biudžetas sudarė apie 460 mlrd. EUR, o kartu su nacionaliniu bendru finansavimu – daugiau kaip 643 mlrd. EUR.

³ Reikalaujama pagal Bendrųjų nuostatų reglamento (Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013) 53 straipsnį.

⁴ Visos vertės susijusios su 2018 m. pabaiga, remiantis 2019 m. lapkričio 5 d. turimais duomenimis, jei nenurodyta kitaip.

⁵ Čia minimi projektai – tai projektai, kurie buvo atrinkti ir yra įgyvendinami šiuo programavimo laikotarpiu.

⁶ Atvirųjų duomenų platformoje pateikiami naujausi turimi ESI fondų programų galutiniai duomenys (<https://cohesiondata.ec.europa.eu>).

1. SUDĖTINGOS IR GREITAI BESIKEIČIANČIOS APLINKYBĖS

2019 m. pažangos ataskaitose valstybės narės pripažįsta, kad ESI fondai atlieka lemiamą vaidmenį valdant aplinkos, ekonominius ir socialinius pokyčius ir padeda įgyvendinti reformas, kurių reikia tvariai ateičiai užtikrinti. Po finansų krizės ESI fondai labai padėjo skatinti investicijas ir vėl pakreipti ekonomikos konvergencijos procesą tinkama linkme⁷.

Vis dėlto keletas valstybių narių atkreipia dėmesį į tebesančius teritorinius ir regioninius skirtumus bei socialinę atskirtį ir į didėjančias su demografiniais pokyčiais susijusias problemas. Skirtumų tebėra tarp regionų ir regionuose, taip pat tarp miesto ir kaimo vietovių. Nemažai regionų prarado savo konkurencinį pranašumą, pateko į „vidutinių pajamų spąstus“⁸, o kai kuriems iki šiol nepavyksta sumažinti aukšto nedarbo lygio, ypač jaunų asmenų. Kai kuriuos regionus labiau veikia dvejopas perėjimas, kurį lemia klimato ir skaitmeninio srities veiksmas, arba tebeįtami pabėgėlių ir migracijos krizės padariniai. Dėl šių geografinių skirtumų išaugo priešiškas ES atžvilgis⁹.

ESI fondai, kurių lėšos skiriamos taikant pasidalijamąjį valdymą, įgalina vietas ir regionų subjektus kovoti su šiomis tendencijomis – šių fondų lėšomis remiama teritorinė sanglauda, augimą skatinančios investicijos, darbo vietų kūrimas, verslo konkurencingumas, moksliniai tyrimai ir inovacijos, startuolių ekosistemos, aplinkos veiksmas, prisitaikymas prie klimato kaitos ir atsparumas jai, nelaimių mažinimas, socialinė įtrauktis ir sveikatos bei švietimo projektai. Taip siekiama gerinti žmonių gyvenimą ir priartinti ES prie žmonių.

2. REALIOS INVESTICIJOS Į PAŽANGŲ, TVARŲ IR INTEGRACINĮ AUGIMĄ

2.1. Bendra pažanga

Atsižvelgiant į naujas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 nuostatas, visų pirma į tai, kad investicijos sutelkiamos siekiant pagrindinių vystymosi tikslų ir daugiau dėmesio skiriama veiklos rezultatams, ESI fondų programomis veiksmingai ir efektyviai siekiama ES pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo tikslų. Šią tendenciją dar labiau sustiprino Komisijos praktinis lankstus požiūris, visų pirma tokios priemonės kaip programų keitimas, rizikingų programų stebėseną ar tam tikri bandomieji veiksmai¹⁰ – tai padėjo teikti tikslingą paramą ir įgyti būsimiems veiksams įgyvendinti reikalingos patirties.

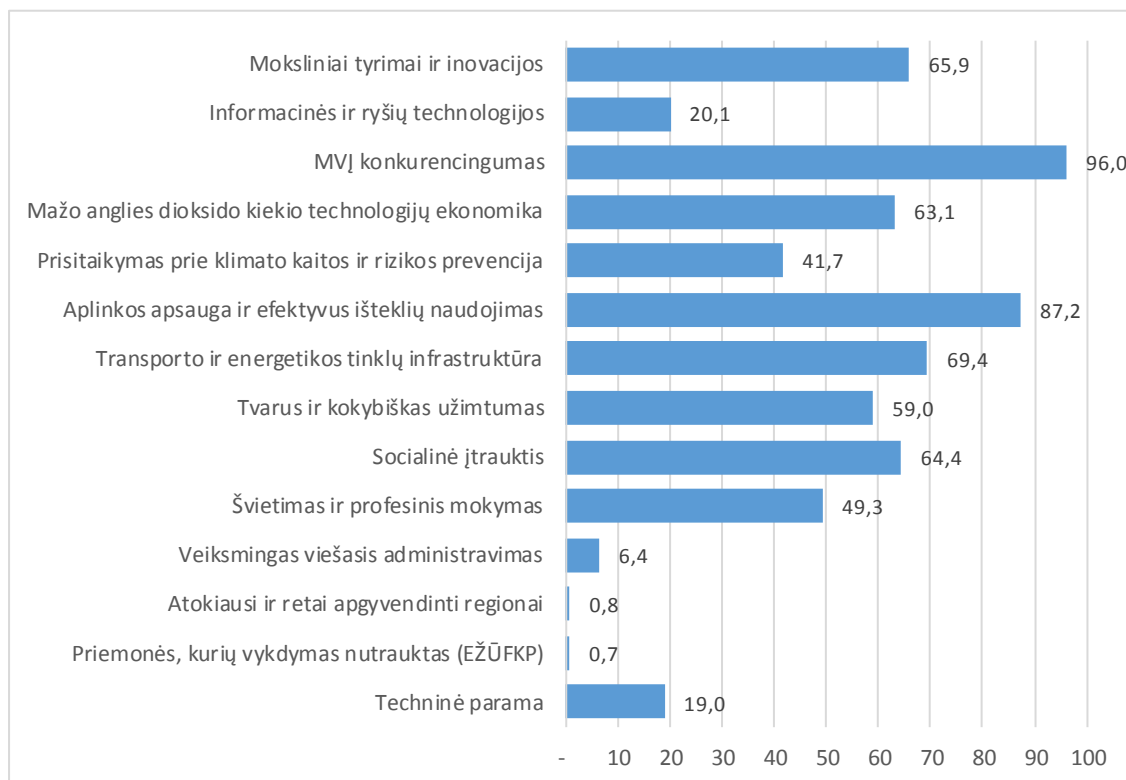
⁷ Septintoji ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaita, 2017 m. rugsėjo mėn.
https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/reports/2017/7th-report-on-economic-social-and-territorial-cohesion

⁸ Septintojoje ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaitoje (2017 m.) Europos Komisija nustatė konkrečias problemas, su kuriomis susiduria įvairūs regionai, kurių BVP vienam gyventojui artimas ES vidurkiui. Dėl didelių išlaidų kartu su mažėjančiu gamybos sektoriumi, menkomis inovacijomis ir eksporto pajėgumais jie tapo mažiau konkurencingi ir atsparesni globalizacijai, palyginti su regionais, kurių BVP vienam gyventojui mažesnis arba didesnis.

⁹ „The geography of EU discontent“, Lewis Dijkstra, Hugo Poelman ir Andrés Rodríguez-Pose. 2018 m. gruodžio mėn. Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato darbinis dokumentas.

¹⁰ Visų pirma, susiję su besivystančiais regionais, pramonės pereinamojo laikotarpio regionais, anglių pramonės regionais, tarpregioninėmis investicijomis į inovacijas ir Pažangiųjų kaimų iniciatyva.

Visos ESI fondų numatytos investicijos (ES ir nacionalinės) pagal teminį tikslą (mlrd. EUR)¹¹

Šaltinis: ESI fondų atvirieji duomenys, <https://cohesiondata.ec.europa.eu/d/e4v6-qrrq>.

Iš skaičių matyti, kad paėmus kartu visus ESI fondus, atrinktų projektų (kuriems nuspręsta skirti finansavimą) skaičius nuo pirmos 2017 m. strateginės ataskaitos išaugo daugiau nei dvigubai, ir skirtos finansavimo suma siekia 464 mlrd. EUR (72 proc. visų numatytų investicijų). Pažanga matyti tokiuose sektoriuose kaip moksliniai tyrimai ir inovacijos ypač dėl pažangiosios specializacijos strategijų, informacinių ir ryšių technologijų (IRT) ir transporto infrastruktūros daromo skatinamojo poveikio. Projektų atranka taip pat paspartėjo, nors ir vidutiniškai, tokiose srityse kaip mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika ir tvarus bei kokybiškas užimtumas.

Kalbant apie visų ESI fondų bendras faktines išlaidas¹², iki 2018 m. gruodžio mėn. pabaigos valstybėms narėms išmokėta 27 proc. turimo biudžeto (36 proc. iki 2019 m. spalio mėn. pabaigos). Šis deklaruotų išlaidų lygis nesiekia ankstesnių laikotarpių išlaidų ir rodo, kad valstybių narių lygmeniu vis dar reikia daugiau dėmesio skirti lėšų įsisavinimui¹³.

Kalbant apie finansinių priemonių įgyvendinimą, iki 2018 m. pabaigos atrinktų finansinių priemonių operacijoms skirtos programų sumos siekė 21,9 mlrd. EUR, t. y. maždaug 77 proc.

¹¹ Daugiau informacijos pateikta 1.1 ir 1.2 prieduose. Į šioje diagramoje pateiktus duomenis neįtrauktos lėšos, skirtos daugiatačių prioritetų temoms, o prieduose tokie duomenys įtraukti.

¹² Iš valstybių narių gauti mokėjimo prašymai.

¹³ Projektų atrankos ir išlaidų suskirstymas pagal teminius tikslus ir valstybes nares pateikiamas 1 ir 2 priedų lentelėse.

šio pobūdžio paramai programose numatytų sumų. Tai patvirtina, kad dauguma finansinių priemonių duoda praktinių rezultatų.

2.2. Moksliniai tyrimai, technologinė plėtra ir inovacijos, informacinės ir ryšių technologijos (IRT) ir MVĮ konkurencingumas

Šiuo programavimo laikotarpiu investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas buvo įvardytos kaip pagrindinė augimo ir konvergencijos varomoji jėga. Dėl paramos inovacijomis grindžiamam teritoriniam vystymuisi, visų pirma įgyvendinant pažangiosios specializacijos strategijas, labai padaugėjo atrinktų mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų, IRT ir mažųjų bei vidutinių įmonių (MVĮ) konkurencingumo didinimo projektų. Iki 2018 m. pabaigos atrinktiems projektams iš viso skirta daugiau nei 117 mlrd. EUR iš 163 mlrd. EUR.

- Mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų srityje daugiau kaip 42,6 mlrd. EUR buvo skirta projektams, kuriuos vykdant remiama beveik 20 000 naujų tyrėjų ir beveik 30 000 įmonių padedama rinkai pateikti naujų produktų.
- Daugiau kaip 12,3 mlrd. EUR skirta skaitmeninės ekonomikos projektams, kuriais, be kita ko, remiamas plačiajuosčio ryšio diegimas, skaitmeninės viešosios paslaugos ar e. prekyba. Į šią sumą įtraukta 1,5 mlrd. EUR EŽŪFKP parama kaimo vietovių IRT infrastruktūrai. 8,3 mln. namų ūkių turės prieigą prie geresnio plačiajuosčio ryšio.
- Daugiau kaip 62,5 mlrd. EUR skirta atrinktiems projektams, kuriais siekiama didinti MVĮ konkurencingumą ir kurie susiję su dauguma 300 000 naujų darbo vietų, kurias rengiamasi sukurti naudojant ERPF lėšas. Kaimo vietovėse daugiau kaip 130 000 ūkių gauna finansinę paramą, kad galėtų persitvarkyti, modernizuotis ir tapti našesni.
- Pagal Europos inovacijų partnerystę žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje (EIP-AGRI) remiama 7 730 interaktyvių inovacijų projektų. Įgyvendinant EIP-AGRI projektus įgytomis žiniomis ir sukurtomis inovacijomis dalijamasi nacionaliniuose inovacijų ir kaimo tinkluose bei EIP-AGRI tinkle.

2.3. Mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika, klimato kaita, aplinka, transportas ir energetika

Šiuo programavimo laikotarpiu kovai su klimato kaita skirta 20 proc. ES biudžeto lėšų, o Komisija pasiūlė šią dalį kitame ES biudžete padidinti iki 25 proc.¹⁴ ESI fondų vaidmuo formuojant reikšmingus pokyčius buvo labai svarbus. Atsižvelgiant į skirtas sumas ir nustatytas išankstines sąlygas investicijoms, ESI fondai suteikė klimato politikos veiksams ir tvariam augimui aiškų politikos svertą. Iki 2018 m. pabaigos daugiau nei 169 mlrd. EUR skirta regionų ir miestų projektams, kuriais remiamas priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas, atsparumas klimato kaitai ir rizikos prevencija, energijos vartojimo efektyvumas arba tvarus transportas.

- Daugiau kaip 31,8 mlrd. EUR buvo įsipareigota skirti mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos projektams, kuriais siekiama gerinti energijos vartojimą daugiau kaip 400 000 namų ūkių naudojant ERPF paramą.

¹⁴ Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, COM(2018) 322 *final*.

- Per 52 mlrd. EUR skirta aplinkos ir efektyvaus išteklių naudojimo projektams, kuriais siekiama per metus papildomai perdirbti daugiau kaip 500 000 tonų atliekų. Įgyvendinant atrinktus projektus 20 mln. žmonių bus teikiamos geresnės nuotekų valymo paslaugos.
- Vykdamas klimato politikos veiksmus žemės ūkio sektoriuje (pvz., anglies dioksido sekvestracijos, išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir išmetamo amoniako kiekio mažinimo) padaryta gera pažanga, ypač dėl to, kad ūkininkai prisijungia prie savanoriškų žemės ūkio, aplinkos ir klimato schemų, kad užtikrintų aplinką tausojantį ūkio valdymą. Tikslas – užtikrinti, kad i) 18 proc. ES žemės ūkio paskirties žemės būtų valdoma tausojant biologinę įvairovę, ii) 15 proc. tokios žemės būtų geriau valdomas dirvožemis ir iii) 15 proc. – geriau valdomi vandens ištekliai. Visais trimis atvejais pasiekta daugiau kaip 85 proc. siektinų reikšmių.
- Pirmenybė teikiama transporto sektoriaus skaitmeninimui ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui, visų pirma miestų teritorijose. Atsižvelgiant į tai, kad transporto ir energetikos tinklams skirta daugiau kaip 56 mlrd. EUR, vykdamas atrinktus projektus bus, be kita ko, nutiesta ar rekonstruota daugiau kaip 3 900 km geležinkelio linijų ir nutiesta ar patobulinta daugiau kaip 400 km tramvajaus arba metro linijų.
- Iš EJŖŽF įsipareigota skirti 1,25 mlrd. EUR siekiant skatinti tvarią žvejybos laivynų, turimų išteklių ir jūrų ekosistemų apsaugos pusiausvyrą. Dar 428 mln. EUR įsipareigota skirti tausiai akvakultūrai remti, o 625 mln. EUR – socialinei ir ekonominei sektoriaus plėtrai remti. Fondo lėšomis buvo remiama daugiau kaip 34 000 veiksmų, iš jų 2 000 buvo susiję su geresniu tinklo „Natura 2000“ teritorijų valdymu ir daugiau kaip 1 500 – su kitomis saugomomis jūrų teritorijomis.

Klimato politikos veiksmų vykdymas

ESI fondai, visų pirma EŽŪFKP, ERPF ir Sanglaudos fondas, remia ilgalaikes priemones, kuriomis siekiama spręsti problemas, kylančias valstybėms narėms ir regionams siekiant kurti klimato poveikiui neutralią ekonomiką. Įgyvendinimo pažanga gera: iš bendros kovos su klimato kaita veiksams numatytos 115 mlrd. EUR sumos iki 2018 m. pabaigos projektams skirta 88,1 mlrd. EUR. ESF įnašas siekiant klimato srities tikslų yra penkis kartus didesnis už pradinę numatytą sumą, visų pirma didesnė parama skirta mokymui ir darbo rinkos priemonėms, susijusioms su žaliosiomis darbo vietomis (žr. 3 priedą).

2.4. Užimtumas, socialinė įtrauktis, sveikatos priežiūra ir švietimas

Pastaraisiais metais ES itin pasistūmėjo į priekį socialinės darbotvarkės srityje, visų pirma 2017 m. patvirtinus Europos socialinių teisių ramstį. Atsižvelgiant į tai, ESI fondų, ypač ESF, lėšomis remiama struktūrinė reforma, įskaitant viešųjų paslaugų modernizavimą, jaunimo užimtumo skatinimą ir skurdo bei nelygybės mažinimą. Iki 2018 m. pabaigos atrinktiems projektams skirta du trečdaliai visų numatytų asignavimų, o tai sudarė beveik 103 mlrd. EUR.

- Atrinktiems projektams, kuriais siekiama gerinti užimtumo galimybes, skirta daugiau kaip 34 mlrd. EUR, taigi ESF lėšomis remiama 23 mln. žmonių. Iki 2018 m. pabaigos 2,1 mln. žmonių rado darbą, įskaitant savarankišką darbą.

- Be ESF, didelė pažanga padaryta įgyvendinant Jaunimo užimtumo iniciatyvą (JUI) – iki 2018 m. pabaigos atrinktiems projektams skirta beveik 8,8 mlrd. EUR. Iki tos pačios datos apie 2,7 mln. jaunuolių buvo pradėję naudotis JUI remiamomis priemonėmis:
 - 820 000 buvo pasiūlyta darbo, tęstinio švietimo, pameistrystės arba mokymo galimybių, o
 - daugiau kaip 1,1 mln. jaunuolių, kurie studijavo ar mokėsi, įgijo kvalifikaciją arba rado darbo, įskaitant savarankišką darbą.
- Socialinės įtraukties srityje, kuri daugiausia remiama ESF lėšomis, iki šiol atrinktų projektų vertė siekia daugiau kaip 36 mlrd. EUR. Iki 2018 m. pabaigos projektuose dalyvavusių 1,8 mln. asmenų su negalia, 3,6 mln. migrantų, užsienio kilmės asmenų ar mažumų ir 4,2 mln. kitų socialiai remtinų asmenų sulaukė pagalbos, kuri pagerino jų užimtumo galimybes ir leido įgyti darbo rinkoje naudingų įgūdžių. EŽŪFKP lėšomis taip pat paremta daugiau kaip 60 000 socialinės įtraukties veiksmų kaimo vietovėse.
- Taip padaryta pažanga investuojant į priemones, susijusias su sveikatos priežiūra. Iki šiol virš 8 mlrd. EUR skirta daugiau kaip 7 000 su sveikata susijusių projektų (kuriais šalinama nelygybė sveikatos priežiūros srityje, pertvarkomos sveikatos priežiūros sistemos, skatinama e. sveikata, moksliniai tyrimai ir inovacijos). Apskritai, atrinktais projektais siekiama daugiau kaip 60 mln. žmonių užtikrinti geresnes sveikatos priežiūros paslaugas.
- Švietimo ir mokymo srityje konkrečioms projektams įsipareigota skirti 28,3 mlrd. EUR. Iki 2018 m. pabaigos, suteikus ESF paramą, pagalbos sulaukė 11,6 mln. žemos kvalifikacijos asmenų, 3,4 mln. asmenų įgijo kvalifikaciją, o 1,2 mln. – studijavo arba mokėsi. Dėl ERPF investicijų daugiau kaip 8 mln. asmenų galės naudotis geresnėmis vaikų priežiūros ar švietimo paslaugomis. Kaimo vietovėse EŽŪFKP parama skirta daugiau nei milijonui profesinio mokymo priemonių.

3. PAGRINDINIŲ 2014–2020 M. REFORMŲ POVEIKIS

3.1. ESI fondų įnašas į Europos semestrą

Dauguma per Europos semestrą nustatytų struktūrinių ir politikos uždavinių yra aktualūs ESI fondams. Dabartinėse programose jau atsižvelgta į struktūrines problemas, nustatytas su investicijomis susijusiose konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose. Kaip valstybės narės pabrėžė savo pažangos ataskaitose, ESI fondų lėšomis remtos tokių sričių reformos kaip darbo vietų apsauga ir socialinė politika, verslo aplinka, moksliniai tyrimai ir inovacijos, energetika ir efektyvus išteklių naudojimas, telekomunikacijos, transportas, sveikatos priežiūra, švietimas ir administracinės reformos.

Kadangi atitinkamos 2014–2015 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos buvo daugiausiai susijusios su ilgalaikiais plėtros uždaviniais, ES sanglaudos politikos finansavimas glaudžiai suderintas su 2019 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose nustatytais investicijų poreikiais. Šios konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos kartu su

šalių ataskaitomis yra išsamus analitinis pagrindas, kuriuo remiantis bus nustatyti 2021–2027 m. investicijų prioritetai.

3.2. Išankstinės finansavimo sąlygos. *Ex ante* sąlygos

Vienas pagrindinių 2014–2020 m. pokyčių buvo naujų konkrečių išankstinių sąlygų, vadinamųjų *ex ante* sąlygų, priėmimas siekiant užtikrinti, kad valstybės narės ir regionai veiksmingai ir efektyviai naudotų ESI fondus. 2014–2020 m. *ex ante* sąlygų įvykdymo procesas jau baigtas.

Apskritai, *ex ante* sąlygos pasitvirtino kaip naudinga politikos priemonė, visų pirma jos pagerino investavimo aplinką ES ir paskatino pradėti kelias struktūrines reformas¹⁵. Komisija savo pasiūlyme dėl reglamento, kuriuo nustatomos bendrosios nuostatos¹⁶ (toliau – 2021–2027 m. BNR pasiūlymas), siūlo šią priemonę toliau taikyti kitu programavimo laikotarpiu ir ją patobulinti nustatant naują reikiamų sąlygų sistemą su paprastesnėmis administracinėmis procedūromis ir griežtesniu reikalavimų vykdymu bei stebėseną.

3.3. „N+3“ įsipareigojimų panaikinimo taisyklė

2014–2020 m. reglamente buvo nustatyta „N+2“ taisyklę pakeitusi „N+3“ įsipareigojimų panaikinimo taisyklė, pagal kurią per trejus metus nepanaudotos ES lėšos gali būti panaikintos. Pirmą kartą ji buvo taikoma visoms valstybėms narėms 2018 m.

Dėl šio pakeitimo vadovaujančiosios institucijos turėjo daugiau laiko projektams atrinkti ir įgyvendinti, tačiau taip pat sumažėjo spaudimas kuo greičiau įvykdyti biudžetą. Kartu su metinėmis ataskaitomis ir laipsniško užbaigimo procesais, dėl kurių pradėta pernelyg atsargiai vertinti grynųjų finansinių pataisų riziką, taikant „N+3“ taisyklę labai sumažėjo mokėjimų iš ES biudžeto valstybėms narėms lygis. Laipsniškai grįžtant prie „N+2“ taisyklės, kaip pasiūlė Komisija 2021–2027 m. programavimo laikotarpiui, kartu su išsamiomis valdymo ir kontrolės supaprastinimo priemonėmis ir perkėlimo tvarka, veiksmai turėtų būti greičiau įgyvendinami Europos piliečių labui.

3.4. Veiklos peržiūros planas

6 proc. ESI fondų lėšų, skirtų programoms pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą, buvo atidėta kaip veiklos lėšų rezervas. 2019 m. Komisija peržiūrėjo programų įgyvendinimo rezultatus (veiklos rezultatų peržiūra) ir leido panaudoti veiklos lėšų rezervą tiems prioritetams, kurie 2018 m. pabaigoje pasiekė laikotarpio vidurio tarpines reikšmes.

Veiklos rezultatų peržiūra buvo geras būdas suteikti paskatų siekti rezultatų įgyvendinant politiką. Komisijos 2021–2027 m. BNR pasiūlyme išliko veiklos rezultatų modelis, tačiau paliekama daugiau laisvės atsižvelgti į politikos aplinkybes. Atliekant peržiūrą bus plačiau ir kokybiškiau vertinami programų įgyvendinimo rezultatai, atsižvelgiant į 2024 m.

¹⁵ Žr., pvz., Viță, V 2018, REGI komiteto užsakyti moksliniai tyrimai „Sanglaudos politikos sąlygos“ (angl. *Conditionalities in Cohesion Policy*), Europos Parlamentas, Struktūrinės ir sanglaudos politikos teminis skyrius, Briuselis.

¹⁶ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės (COM(2018) 375 final).

konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius, socialinę ir ekonominę valstybių narių ar regionų padėtį ir pažangą, padarytą siekiant programų laikotarpio vidurio tarpinių reikšmių. Komisijos pasiūlyme dėl 2021–2027 m. bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) strateginių planų¹⁷ taip pat vis dar tvirtai orientuojamasi į veiklos rezultatus, o išlaidų tinkamumas finansuoti siejamas su vietoje pasiektais rezultatais.

3.5. Parama integruotam teritoriniam vystymuisi

ESI fondai yra pagrindinė ES priemonė, kuria skatinamas integruotas teritorinis vystymasis valstybėse narėse ir regionuose. ES finansavimas skiriamas daugiau kaip 3 800 teritorinių, miesto ir vietos strategijų. Be to, ESI fondai padeda valstybėms narėms įgyvendinti priemones, kuriomis siekiama patenkinti konkrečių teritorijų, pavyzdžiui, skurdo ar socialinės atskirties paveiktų vietovių, retai apgyvendintų vietovių, kalnuotų regionų, salų ir atokiausių regionų, poreikius. Šis pritaikytas požiūris sustiprintas Komisijos 2021–2027 m. BNR pasiūlyme – visų pirma daugiau dėmesio skiriama funkcinėms teritorijoms (pvz., upių baseinams, pakrančių vietovėms, kalnų masyvams ir t. t.), kad būtų įveiktos administracinės kliūtys, ir vietos iniciatyvoms.

3.5.1. Integruotos investicijos miestuose

Šiuo programavimo laikotarpiu daugiau dėmesio skiriama miestų klausimams, ES miestų darbotvarkė¹⁸ taip pat suteikė ypatingą politinį postūmį, taigi miestai, naudodamiesi ESI fondų parama, galėjo parengti savo integruotas miestų strategijas. Iki 2018 m. pabaigos į miestų teritorijas vykdant projektus investuota 81 mlrd. EUR – iš jų patys miestai yra atrinkę maždaug 10,8 mlrd. EUR vertės projektų, kurie turėtų būti įgyvendinami pagal daugiau nei 900 integruotų miestų strategijų. Taip pat verta paminėti sėkmingą iniciatyvą „Inovatyvūs miestų sprendimai“, padedančią miestų teritorijoms išbandyti inovatyvius tvarios miestų plėtros sprendimus įgyvendinant 75 veiksmus¹⁹.

3.5.2. Teritorinių priemonių įgyvendinimas

Integruotos teritorinės investicijos (ITI) ir bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP) priemonė buvo pradėtos naudoti siekiant paskatinti integruotas teritorinės plėtros strategijas peržengiant tradicines nacionalines ir regionines ribas.

ITI buvo naudojamos daugiau kaip 200 miestų strategijų ir 120 teritorinių strategijų įgyvendinti, sutelkiant iš viso 15,9 mlrd. EUR ESI fondų finansavimą. Pagal LEADER metodą²⁰ įgyvendinama BIVP priemonė padėjo sutelkti iš viso 9,1 mlrd. EUR dydžio ESI fondų finansavimą. Iki šiol visoje ES sukurta daugiau kaip 3 000 vietos veiklos grupių, atsakingų už vietos bendruomenių sutelkimą ir BIVP strategijų įgyvendinimą. Daugeliu atvejų ITI ir BIVP pradžia buvo lėta, nes reikėjo pirmiausia parengti susijusias pagrindines

¹⁷ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013 (COM(2018) 392 final).

¹⁸ <https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda>

¹⁹ <https://www.uia-initiative.eu/en>

²⁰ LEADER – principu „iš apačios į viršų“ grįstas vietos plėtros metodas, bendrai finansuojamas EŽŪFKP ir pradėtas taikyti 1991 m. siekiant įtraukti vietos veikėjus į kaimo vietovių plėtrą. 2007 m. LEADER programa pradėta taikyti EJŖŽF, o 2014 m. – ERPF ir ESF kaip BIVP priemonė.

strategijas ir įveikti nelengvą užduotį suderinti skirtingus fondus. Tačiau iš pažangos ataskaitų matyti, kad nuomonė apie šias priemones apskritai teigiama: jos padėjo įveikti sunkumus įgyvendinant miestų plėtros priemones įvairiuose sektoriuose ir geriau tenkinti teritorinius poreikius.

2021–2027 m. BNR pasiūlyme Komisija pristatė naują politikos metodą, kuris paremtas teigiama ITI ir BIVP patirtimi ir dėl kurio teritorinės investicijos tampa paprastesnės ir veiksmingesnės. Be to, pagal Komisijos pasiūlymą dėl 2021–2027 m. BŽŪP strateginių planų LEADER toliau būtų privalomas ir jam būtų skirta ne mažiau kaip 5 proc. viso šiems planams numatyto EŽŪFKP įnašo.

3.5.3. Teritorinis bendradarbiavimas

Europos teritorinio bendradarbiavimo programos (INTERREG) įgyvendinamos tarpvalstybiniu, tarptautiniu ir tarpregioniniu lygmenimis. Padaryta pažanga vykdam visų INTERREG programų projektų atranką – iki 2018 m. pabaigos skirtas maždaug 9,7 mlrd. EUR dydžio finansavimas. Pagrindiniai remiami sektoriai – aplinkos apsauga ir efektyvus išteklių naudojimas (pvz., potvynių prevencija, priešgaisrinė apsauga, gamtos apsauga) ir moksliniai tyrimai, technologinė plėtra ir inovacijos (pvz., tarpvalstybiniai klasteriai, inovacijų tinklai). Per pastaruosius dvejus metus daugiau dėmesio taip pat skirta uždaviniui pašalinti teisines, administracines ir institucines kliūtis, kurios trukdo investuoti ir vystyti ekonomikai pasienio regionuose. Pavyzdžiui, Komisija įsteigė specialų Pasienio ryšių punktą, kad padėtų įveikti šias kliūtis konkrečiose srityse, kaip antai transporto, darbo rinkos, sveikatos priežiūros ir švietimo²¹.

Kalbant apie ES makroregionines strategijas, antrojoje Komisijos ataskaitoje²² pabrėžtas teigiamas makroregioninių strategijų poveikis, visų pirma didinant informuotumą apie bendras problemas funkcinėse teritorijose (pvz., funkcinėse miestų zonose, upių baseinuose, pakrančių vietovėse, kalnų masyvuose ir t. t.). Nepaisant to, Komisijos ataskaitose nustatyta, kad kai kuriose dalyvaujančiose valstybėse narėse trūksta atsakomybės už strategijas ir dėl to skiriama nepakankamai administracinių ir techninių išteklių. Vis dėlto iš valstybių narių pateiktų ataskaitų matyti, kad makroregioninės strategijos vis labiau įtraukiamos į ESI fondų programas. Kad išlaikytų pagreitį, Komisija rekomendavo dalyvaujančioms valstybėms narėms atsižvelgti į makroregioninių strategijų prioritetus 2021–2027 m. ESI fondų programavimo dokumentuose. Europos Sąjungos Taryba pritarė šiai rekomendacijai.

4. GERESNIS PROGRAMŲ VALDYMAS

4.1. Institucijų ir paramos gavėjų gebėjimai

Komisija pristatė įvairių konkrečių priemonių²³, kad padėtų valstybėms narėms užtikrinti, kad programos institucijos ir paramos gavėjai turėtų pakankamai administracinių gebėjimų veiksmingai įgyvendinti ESI fondų lėšas. Ši parama skiriama įvairiems tikslams – nuo projektų, kuriais siekiama šalinti trumpalaikes kliūtis, pavyzdžiui, keliant viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos srities darbuotojų kvalifikaciją, iki projektų, kuriais plėtojami strategiškesni ir konkretiems poreikiams pritaikyti administracinių gebėjimų stiprinimo

²¹ „Ekonomikos augimo ir sanglaudos skatinimas ES pasienio regionuose“, COM(2017) 534 *final*.

²² COM(2019) 21 *final*.

²³ https://ec.europa.eu/regional_policy/lt/policy/how/improving-investment/

veiksmai. Pavyzdžiui, iki 2018 m. pabaigos 2 600 dalyvių iš visų valstybių narių, pasinaudoję platforma „TAIEX-REGIO Peer2Peer“, dalyvavo daugiau kaip 170 seminarų, mokomųjų vizitų ir ekspertų misijų. 2018 m. taip pat pradėta taikyti kompetencijų sistema ir įsivertinimo priemonė siekiant padėti administravimo institucijoms nustatyti ir pašalinti kompetencijų spragas.

Skaitmeninių technologijų srityje jau visu pajėgumu veikia Plačiajuosčio ryšio kompetencijos biurų tinklas (angl. „Broadband Competence Offices Network“, BCO)²⁴. Jo veikloje dalyvauja 113 nacionalinių ir regioninių valdžios institucijų ir įstaigų, remiančių plačiajuosčio ryšio diegimą visose valstybėse narėse. Šis tinklas, padedamas Komisijos, dalijasi žiniomis, gerąją praktiką ir patirtimi, kaip įveikti bendras problemas rengiant ir įgyvendinant plačiajuosčio ryšio strategijas ir projektus.

4.2. Tvarkos paprastinimas paramos gavėjams

2018 m. liepos mėn. iš dalies pakeitus įvairius ESI fondų reglamentus²⁵, atsirado naujų galimybių sumažinti biurokratizmą įgyvendinant 2014–2020 m. programas. Pakeitimais suteikta galimybių plačiau naudoti supaprastintą išlaidų apmokėjimą – taip valdžios institucijos gali daugiau dėmesio skirti rezultatams, kartu užtikrinamas didesnis teisinis saugumas visiems dalyviams, suteikiama daugiau galimybių derinti finansavimo šaltinius ir dar labiau sumažinama audito našta mažos apimties veiksmams, išplečiant taisyklės „atlikti tik vieną auditą“ taikymo sritį.

Visų pirma dėl supaprastinto išlaidų apmokėjimo, atsižvelgiant į ESF srityje veikiančią tarptautinį tinklą, 2018 m. lapkričio mėn. buvo pristatyta speciali platforma, skirta valdžios institucijoms dalytis žiniomis apie supaprastinto išlaidų apmokėjimo galimybių pagal ERPF ir Sanglaudos fondų naudojimą ir susijusia gerąją praktiką. Supaprastinto išlaidų apmokėjimo galimybės pagal EŽŪFKP buvo labai remiamos vykdant tinklų kūrimo ir gebėjimo stiprinimo veiklą. ESF srityje Komisija nuo 2018 m. rugpjūčio mėn. tris kartus nustatė naujus fiksuotuosius vieneto įkainius ir fiksuotąsias sumas kelioms valstybėms narėms, be kita ko, pirmą kartą Bulgarijai ir Portugalijai.

4.3. Partnerių vaidmuo įgyvendinant programas

Valstybės narės skirtingai taiko partnerystės principą – tai priklauso nuo jų administracinės ir institucinės sąrangos. Vis dėlto, kaip ir 2017 m., iš pažangos ataskaitų matyti bendros pastangos įtraukti partnerius remiantis partnerystės elgesio kodeksu. Daugelyje valstybių narių pažangos ataskaitos buvo aptartos su partneriais stebėsenos komitetuose arba specialiuose forumuose. Valstybės narės toliau įtraukia partnerius pasitelkdamos stebėsenos komitetus, patariamąsias grupes, konsultacijas dėl kvietimų teikti pasiūlymus arba rengdamos informacines kampanijas ir praktinius seminarus. Pavyzdžiui, vienuolikoje valstybių narių pilietinės visuomenės organizacijos aktyviai stebi visą viešųjų pirkimų ir projektų įgyvendinimo ciklą vadovaudamosi 17 sąžiningumo paktų²⁶, finansuojamų Komisijos kartu

²⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/broadband-competence-offices>

²⁵ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

²⁶ Žr. 23 išnašą.

su „Transparency International“. Apskritai manoma, kad partnerių dalyvavimas daro teigiamą poveikį programų įgyvendinimui.

4.4. Horizontaliųjų principų ir politikos tikslų įgyvendinimas

Komisija toliau padeda valstybėms narėms įgyvendinti horizontaliuosius tikslus, įskaitant aplinkos ir klimato tikslus (visų pirma reguliariai rengdama susitikimus su nacionalinių energetikos ar aplinkos institucijų atstovais ir vadovaujančiosiomis institucijomis, sprendžiančiomis energetikos ar aplinkos klausimus) ir lyčių lygybės tikslus. Kai kuriose valstybėse narėse projektų vykdytojams, kurie novatoriškai įtraukia lyčių aspektą, suteikiama tam tikrų teigiamų paskatų.

4.5. Geresnis papildomumas – didesnis poveikis

2014–2020 m. reglamentavimo sistema sustiprino ESI fondų koordinavimą ir jų papildomumą su kitomis ES priemonėmis. Iš 2019 m. pažangos ataskaitose pateiktos informacijos matyti, kad kelios valstybės narės taikė tokias priemones kaip nacionalinių tinkamumo finansuoti taisyklių, tarpsektorinių ir tarpžinybinių susitarimų derinimas, jungtiniai stebėsenos komitetai ar IT sprendimai, taikomi programuojant ir įgyvendinant keletą fondų.

Taip pat yra naujų projektų, iš kurių matyti ESI fondų ir Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) tarpusavio papildomumas. Pavyzdžiai: Reunjono salos oro uostas, kuriam buvo skirtas tiek ERPF, tiek ESIF finansavimas, ir Poznanės medicinos universiteto Medicininio modeliavimo centras, kurio daliai įrangos išlaidų padengti ir kompetencijai pagerinti kartu su ESIF grąžintina parama buvo skirta ESF dotacija. Tačiau iš ataskaitų taip pat matyti, kad valstybės narės vis dar vertina, kaip ir ar pasinaudoti iš dalies pakeitus²⁷ Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013 atsiradusia galimybe, leidžiančia lengviau derinti ESIF ir ESI fondų lėšas.

Be to, dalyviai iš daugumos valstybių narių ir kelių asocijuotųjų šalių prisijungė prie Pažangumo ženklo iniciatyvos praktikos bendruomenės. Ji padeda ieškoti kitokios paramos, taip pat ir iš ERPF, programos „Horizontas 2020“ finansavimo negavusiems novatoriškiems MVI projektams. Ši iniciatyva turėtų būti supaprastinta atsižvelgiant į Komisijos pasiūlymą dėl kito ES biudžeto, kuriuo siekiama supaprastinti valstybės pagalbos taisykles, siekiant toliau remti viešąjį novatoriškų projektų finansavimą.

Komisija taip pat pradėjo įvairias iniciatyvas, kuriomis siekiama stiprinti sąveiką, visų pirma bandomąją iniciatyvą „Kompetencijos laiptai“, kad padėtų valstybėms narėms tobulinti savo inovacijų sistemas ir užmegzti ryšius su mokslinių tyrimų bendruomenėmis kitose šalyse, kad būtų lengviau teikti paraiškas pagal programos „Horizontas 2020“ kvietimus. Vis dėlto, nepaisant galimybės sujungti dotacijas, programos „Horizontas“ ir ESI fondų finansavimas tuose pačiuose projektuose toliau derintas nereguliariai²⁸.

EŽŪFKP remiama Europos inovacijų partnerystė žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje (EIP-AGRI) – tai dar vienas pavyzdys, kaip pagal programą „Horizontas 2020“ išplėtoti moksliniai tyrimai perduodami ir taikomi vietoje. EIP-AGRI sutelkia finansavimo srautus

²⁷ Žr. 25 išnašą.

²⁸ Pavyzdžiui, bendrosios įmonės, kaip antai ECSEL ir „CleanSky“, Italijos ir Ispanijos regionuose sutelkė papildomą ERPF finansavimą savo programos „Horizontas“ projektams.

interaktyvioms inovacijoms skatinti, kad padėtų įgyvendinti ES pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją.

4.6. ESI fondų vertinimo apibendrinimas

Atliekant 2014–2020 m. laikotarpio vertinimus, kurių skaičius išaugo, daugiausia buvo vertinta įgyvendinimo procesas ir pažanga siekiant nustatytų tikslų. Nors baigų projektų skaičius didėja, dar per anksti vertinti programų rezultatus ir poveikį. Poveikio vertinimai paprastai atliekami vėlesniame programos ciklo etape. Juos delsta pradėti, nes programos pradėtos įgyvendinti vėlai ir daug veiksmų buvo vėluojama užbaigti. Iš atliktų nacionalinių poveikio vertinimų rezultatų matyti poreikis gerinti atliktų vertinimų kokybę.

Tikimasi, kad artėjant dabartinio laikotarpio pabaigai vertinimai bus sparčiau užbaigti. Tačiau beveik pusę poveikio vertinimų planuojama atlikti tik po 2020 m., kai, kaip tikimasi, bus gauti programų rezultatai²⁹.

4.7. Informavimas apie ESI fondus

Valstybės narės aktyviau skleidė informaciją apie ESI fondų laimėjimus. Tai padėjo padidinti visuomenės informuotumą apie ES paramos naudą, pavyzdžiui, tai matyti iš paskutinės „Eurobarometro“ apklausos apie regioninę politiką rezultatų. Nuo paskutinės apklausos 2017 m. ES masto informuotumas padidėjo penkiais procentiniais punktais iki 40 proc.³⁰

2018 m. per populiarią Komisijos pavyzdinę kampaniją *#EuInMyRegion* surengta daugiau kaip 1 700 atvirų durų renginių, kuriuose dalyvavo apie 450 000 dalyvių. Bendromis įvairių lygių institucijų pastangomis taip pat pradėtos dvi novatoriškos kampanijos: i) projektas „Road Trip Project“, skirtas 18–24 metų jaunuoliams, ir ii) 40 regioninių kampanijų, kurios sukurtos kartu su regionais ir rodo pavyzdinius vietos projektus.

Siekiant didinti informuotumą apie EŽŪFKP finansavimo galimybes, reguliariai rengiama įvairi komunikacijos veikla, pavyzdžiui, žemės ūkio mugės, atvirų durų dienos, konferencijos ar socialinės žiniasklaidos kampanijos. Europos kaimo plėtros tinklas taip pat dalijasi informacija ir keičiasi gerąja patirtimi apie kaimo plėtrą.

Valstybės narės ir regionai taip pat nuveikė daug didindami skaidrumą. Beveik visos programos šiuo metu atitinka visus informavimo ir komunikacijos reikalavimus, pavyzdžiui, skelbiami projektų sąrašai, skiriami už komunikaciją atsakingi pareigūnai arba jų interneto svetainėse skelbiami sėkmingi projektai. Be to, per daugiau kaip 400 dialogų, surengtų naudojantis ESI fondų parama, visuomenė turėjo galimybę pareikšti savo nuomonę Europos klausimais, ypač dėl ES finansavimo prioritetų.

²⁹ Žr. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „ESIF programų vertinimo rezultatų apibendrinimas“ (angl. „Synthesis of the findings of the evaluations of ESIF programmes“).

³⁰ Pagrindiniai „Eurobarometro“ apklausos rezultatai: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/eyh3-tjuv>.

IŠVADA

ESI fondai palengvina milijonų europiečių gyvenimą. Nesvarbu, kam būtų skirtos ESI fondų investicijos – žmonėms ir įgūdžiams įmonėms, mokykloms, universitetams, aplinkai, klimatui ar infrastruktūrai, – jos yra labai svarbios siekiant padėti regionams, miestams, kaimo vietovėms ir pakrančių bendruomenėms neatsilikti nuo šiuo metu aplink mus vykstančių pokyčių ir juos įveikti.

Per pirmuosius penkerius įgyvendinimo metus padaryta gera programų pažanga siekiant pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo tikslų. Iki 2019 m. rugsėjo mėn. pabaigos valstybės narės pranešė, kad atrinkta iš viso 500 mlrd. EUR vertės projektų (apie 77 proc. visų suplanuotų) ir pranešta apie daugiau kaip 210 mlrd. EUR išlaidų. Šie projektai daro realų poveikį milijonams europiečių, tačiau dar reikia daug ką nuveikti. Komisija toliau dirbs, kad rezultatai būtų veiksmingesni ir tikslingesni. Ji toliau mokysis iš įgytos patirties, kad dar labiau supaprastintų procesus ir daugiau dėmesio skirtų ESI fondų laimėjimams.

2021–2027 m. BNR ir BŽŪP pasiūlymais Komisija siekia didinti fondų įnašą siekiant Paryžiaus klimato susitarimo tikslų, investuoti į žmones, kurti inovacijas ir įgalinti regionus, miestus, kaimo ir pakrančių vietas įgyvendinti darnaus vystymosi tikslus. Nepaisant to, kad EŽŪFKP neįtrauktas į Komisijos 2021–2027 m. BNR pasiūlymą, jis toliau bus glaudžiai siejamas su ERPF, ESF+, Sanglaudos fondu ir EJŖŽF, pavyzdžiui, kai bus remiamos vietos iniciatyvos naudojant BIVP arba finansines priemones.

Šiuo metu rengiamos naujos kartos programos suteikia unikalią galimybę padėti tvarios ES ateities pagrindą. Šios programos kartu su Teisingos pertvarkos fondu padės visiems užtikrinti teisingą pertvarką, visoje Europoje sukuriant naujų ir įvairių galimybių ir nieko nepaliekant užribyje.